

استعلاى ابا عبدالله (ع) در برابر ظلم؛ معناکننده «أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ»

متخصص تاریخ و سیره اهل بیت (ع) با اشاره به بعد عزت طلبی حضرت ابا عبدالله (ع)، ایشان را مصداقی از روحیه باورمند به تعبیر قرآنی «أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (آل عمران/ ۱۳۹) و معناکننده آن دانست.

متخصص تاریخ و سیره اهل بیت (ع) با اشاره به بعد عزت طلبی حضرت ابا عبدالله (ع)، ایشان را مصداقی از روحیه باورمند به تعبیر قرآنی «أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (آل عمران/ ۱۳۹) و معناکننده آن دانست.

حجت الاسلام و المسلمین محمدرضا جباری، عضو هیئت علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در گفت و گو با خبرگزاری بین المللی قرآن (ایکنا)، به بیان نکاتی در باب شخصیت و جایگاه ابا عبدالله (ع) به مناسبت میلاد آن حضرت پرداخت. جباری با اشاره به این که ولادت ابا عبدالله (ع) در سال چهارم هجری و در فاصله اندکی بعد از ولادت امام حسن (ع) رخ داد، گفت: محیط ولادت و تربیتی ابا عبدالله (ع) محیطی بود که طبیعتاً اقتضاء می کرد که آن بزرگوار در تاریخ اسلام به عنوان یک شخصیت تأثیرگذار مطرح شود؛ شخصیتی که دامان جدش رسول خدا (ص) و مادری همچون فاطمه (س) و پدری همچون امیرالمؤمنین (ع) پدید آمده و تکون یافته و شخصیت او شکل گرفته است.

دریافت لقمه های معرفت از رسول خدا (ص) و جایگاه ابا عبدالله (ع) نزد صحابه وی ادامه داد: طبعاً در ارتباط ابا عبدالله (ع) با رسول خدا (ص) لقمه های معرفتی ارزشمندی در دهان او نهاده شده و در وجود او تزریق شده و رفته رفته این شخصیت شکل گرفته است. با توجه به انتساب ابا عبدالله (ع) به دختر رسول خدا (ص) نیز طبیعتاً همان جایگاهی که فاطمه (س) نزد پیامبر اکرم (ص) دارد، فرزندان فاطمه (س) نیز برای پیامبر اکرم (ص) خواهند داشت؛ لذا علاقه خاصی نسبت به ابا عبدالله (ع) در پیامبر اکرم (ص) می بینیم.

جباری با اشاره به با خبر شدن رسول خدا (ص) نسبت به سرانجام ابا عبدالله (ع) و شهادت ایشان و در واقع آگاهی از نقش ابا عبدالله (ع) در بقای دین از طریق جبرئیل، تعبیر «حسین منی و انا من حسین» را ناظر به همین معنا و برآمده از همین آگاهی دانست و بیان کرد: رسول خدا (ص) بقای دین و ضمانت استمرار دین را به وجود ابا عبدالله (ع) و قیام او می دانست و با توجه به همین امر بود که علاقه زیادی به امام حسین (ع) داشت.

وی با اشاره به این که این علاقه زیاد پیامبر (ص) به امام حسن (ع) و امام حسین (ع) که در موقعیت های مختلف ابراز می شد مورد توجه صحابه بوده است، گفت: صحابه رسول خدا (ص) بر همین جهت برای امام حسن (ع) و امام حسین (ع) حساب خاصی باز می کردند.

این عضو هیئت علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) با اشاره به قرار داشتن حسنین (ع) در زمره افرادی که آیه تطهیر در مورد آنان نازل شده است، عنوان کرد: این دو شخصیت بعد از نزول آیه تطهیر و قرار گرفتن تحت کساء به عنوان دو نفر از کسانی که مشمول آیه تطهیر هستند، طبیعتاً در میان صحابه پیامبر (ص) و خاندان پیامبر (ص) و وابستگان به ایشان جایگاه خاصی یافتند و این مورد انکار کسی نیست. بسیاری از علمای اهل سنت نسبت به مشمول بودن ابا عبدالله (ع) و امام حسن (ع) به آیه تطهیر انکاری ندارند و اقرار دارند. در مباحله نیز به همین ترتیب حضور حسنین (ع) در جریان مباحله حکایت از جایگاه خاص آن ها دارد.

بایسته بودن قیام از سوی آخرین فرد از اهل کساء

جباری همین جایگاه را پشتوانه قیام ابا عبدالله (ع) دانست و بیان کرد: جایگاهی که ایشان به جهت بودن در جریان مباحله و بودن از اهل کساء و مصداق آیه تطهیر یافته است، طبیعتاً ایجاب می کرد که قبل از این که ابا عبدالله (ع) به عنوان آخرین نفر از اهل کساء از میان برود حرکتی تاریخی را انجام بدهد که حجت شود هم برای معاصرین خود ایشان، هم برای مخالفین در طول تاریخ و همین طور برای پیروان.

وی افزود: به عبارت دیگر اگر کسی دیگر غیر از امام حسین (ع) این قیام را شکل می داد ممکن بود که با «إِنْ قُلْتَ» هایی مواجه شود و تشکیکاتی در مورد صحت یا عدم صحت قیام وارد شود، اما در میان امت، چه شیعه و چه غیرشیعه، ابا عبدالله (ع) به عنوان یکی از کسانی که به هر حال مشمول آیه تطهیر است و خداوند مهر تطهیر بر وجود او و مهر عصمت بر حقیقت وجودی اش زده است، طبیعتاً رفتارهای ابا عبدالله (ع) می تواند در پهنه تاریخ به عنوان اصلی ماندگار باقی بماند.

این مدرس دانشگاه و متخصص تاریخ و سیره ادامه داد: لذا اگر امام حسن (ع) نتوانست چنین قیامی را شکل بدهد، قبل از این که امام حسین (ع) به مرگ طبیعی از دنیا برود، باید یک چنین حرکتی را انجام می داد که ماندگاری آن در تاریخ و از آن طرف بقاء آن خط به عنوان یک اصل در مقابل جریان یزید و یزیدیانی که در طول تاریخ آمدند، تضمین شود.

گسترش توجه رسول اکرم (ص) به ابا عبدالله (ع) به سطح امت اسلامی

جباری عنوان کرد: وقتی که به مجموع این نکات توجه می‌کنیم، آن چه می‌یابیم این است که این شخصیت از بدو تولد، مورد نظر رسول اکرم(ص) بود و هر چه زمان گذشت، این توجه گسترش یافت و مسلمانان را متوجه خود ساخت. این حاکی از این است که شخصیت اباعبدالله(ع) شخصیتی است که می‌توانسته در میان امت به عنوان یک محور مطرح شده و طبعاً رفتارهایش می‌توانسته به عنوان اصل و چراغی در طول تاریخ مطرح شود و این مطلب با توجه به جایگاهی که ایشان داشت، اختصاص به شیعه ندارد.

وی با اشاره به توجهی که در چنین ایامی به اهل بیت(ع) می‌شود، بر اهتمام به سیره در مورد شخصیت‌ها و پیشوایان مذهبی تأکید کرد و گفت: در زمانه‌ای که ما شدیداً نیازمند الگو هستیم و جوانان ما نیازمند الگوهایی در مقابل الگوهای کاذبی که از شرق و غرب می‌آیند، هستند، بیان سیره این بزرگواران به عنوان سیره و رفتار کسانی که اصالت و حقانیت و طهارت و درستی در رفتار و شخصیت آن‌ها، با توجه به گزارشات تاریخی و مبانی کلامی‌ای که ما به آن معتقد هستیم، جای هیچ تردیدی ندارد، در زمان حاضر یک ضرورت است.

بازگشت به سیره معصومان؛ راه برکنار ماندن از مسیرهای انحرافی
جباری افزود: نباید به ذکر مسائل نسبی و برخی مباحث کلی اکتفا کرد و به بعضی از معالم، نشانه‌ها و ابعاد مشخص و به روز شده و بومی‌شده با توجه به نیاز جوان امروز، باید توجه کرد و باید این توجه با تحلیل‌هایی که در جوانب مختلف می‌تواند مطرح شود، همراه شود. ما راهی نداریم برای این که مسیرمان را از انبوه مسیرهای کژ و انحرافی که ایجاد شده است، عرفان‌های کاذب، مکاتب و مذاهب و روش‌های متعددی که هر روزه در مقابل جوان ما عرضه می‌شود، جدا کنیم و برای این مقصود باز باید به اصل خودمان برگردیم و اصل هم همین معصومان(ع) هستند.

حق طلبی اباعبدالله(ع)

وی در همین رابطه در مورد نقشی که توجه به سیره اباعبدالله(ع) می‌تواند در ابعاد مختلف فردی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی زندگی داشته باشد، عنوان کرد: چیزی که در طول زندگی امام حسین(ع) خودنمایی می‌کند، بعد حق طلبی آن بزرگوار است و این که هیچ‌گاه از حق در عرصه سیاست و اجتماع و مبارزه با ظلم جدا نشد.

جباری با اشاره به این مطلب که گاه مؤلفان غیرشیعی وقتی که به شخصیت امام حسین(ع) نگاه می‌کنند، آن چه که در مورد شخصیت آن حضرت شاخص می‌بینند، بعد عزت طلبی و استعلایی است که در برابر کفر و ظلم دارد، گفت: آن حضرت به هیچ وجه حاضر نشد که در مقابل ظلم سر خم کند و تلاش کرد که عزت را حفظ کند و امروز ما به این مسئله نیاز داریم.

وی ادامه داد: امروز اطراف ما پر است از جلوه‌های مختلف ظلم. غرب الان مسئله تکفیری‌ها را علم کرده است و ما مواجه هستیم با این جریان. در قبال خود غربی‌ها هم برای حفظ عزت خودمان نیازمند مقاومت هستیم.

جباری با بیان این که مسئولین ما در مذاکره با غربی‌ها نیازمند توجه به روحیه اباعبدالله هستند، حضرت اباعبدالله را مصداقی تام از روحیه باورمند به تعبیر قرآنی «أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» اگر مؤمن باشید، به شرط ایمان شما برترید»(آل عمران/139) و معناکننده این تعبیر دانست.

وی افزود: اگر با همین روحیه عزت طلبی به مصاف دشمن برویم و مقاومت کنیم، طبیعتاً در شرایط بسیار سخت امروز که عصر تحریم‌ها و فشارها و اذلال‌هاست و آن‌ها به دنبال به ذلت کشیدن ما هستند، پیروز خواهیم بود. تنها راه توجه به روحیه حسینی و توجه به روحیه عزت طلبی اباعبدالله(ع) و مقاومت است؛ هر چند به شهادت بیانجامد.

جباری با بیان این که عزت اصل است و آن چه ماندگار است، این روحیات الهی است که ما در امثال اباعبدالله(ع) می‌بینیم، گفت: ما شدیداً نیازمند این اصول رفتاری معصومین(ع) هستیم.